

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน
ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปีการศึกษา 2560-2561
LEARNING MANAGEMENT OF THE THAI LANGUAGE ON “WHAT IS IT?”
FOR CHINESE LEARNERS AT PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY,
HAT YAI CAMPUS IN THE ACADEMIC YEAR 2017-2018

จอมขวัญ สุทธิพันธ์

Jomkwan Sudhinont

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, 90110

*Corresponding author Email: jomkwan.sud@psu.ac.th

(Received: June 6, 2019; Revised: June 14, 2019; Accepted: June 21, 2019)

บทความที่ 5

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มุ่งนำเสนอประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนเรื่อง “นี่อะไร” ของผู้เขียนซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผนวกกับการศึกษาค้นคว้าประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนของผู้สอนอื่น ๆ โดยจำแนกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน โดยประยุกต์ตามแนวคิดการเรียนรู้ของบลูม (Bloom’s Taxonomy) ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้เรียนชาวจีนได้รอบด้าน 2. สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน พบว่าในมุมมองของผู้สอนมี 2 รูปแบบ คือ หลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว ส่วนในมุมมองของผู้เรียนเห็นว่าเป็นการสอนแบบบรรยายและมุ่งให้ฝึกปฏิบัติ ได้ความรู้ด้านภาษาควบคู่กับความรู้ด้านวัฒนธรรม 3. วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน พบว่าควรเน้นเรื่องการสอนออกเสียง โดยใช้สื่อหลากหลาย พร้อมกับการเน้นย้ำการสอนในบริบทที่เหมาะสม 4. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน พบว่ามีปัญหาด้านการออกเสียง และ 5. แนวทางการแก้ไขปัญหามานagement การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน พบว่าสามารถแก้ไขปัญหามากมายหลายแนวทาง ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบพื้นความรู้ เน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ และการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเดินทางมาศึกษาในประเทศไทย รวมถึงควรประเมินคุณภาพอย่างเข้มงวดและมีระบบที่ชัดเจน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ภาษาไทย, ผู้เรียนชาวจีน, นี่อะไร

Abstract

This article presents experience of learning management of the Thai language for Chinese learners on “What is it?” by the author who is a lecturer of Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus incorporated with her study and investigation on other teachers’ experience which can be classified into five issues as follows. 1. Learning management of the Thai language for Chinese learners applying Bloom’s Taxonomy which reflects behavior of Chinese learners. 2. Conditions of learning management of the Thai language for Chinese learners, which in teachers’ perspective are classified into two types: short courses and long courses while in learners’ opinions, lecturing with emphasis on practice gives them knowledge on the language and culture. 3. Regarding the learning management of the Thai language for Chinese learners, emphasis should be on pronunciation using various media and on teaching in the appropriate context. 4. The problem of the learning management of the Thai language for Chinese learners is pronunciation, and 5. Various solutions to the problem of learning management of the Thai language for Chinese learners include placing emphasis on administering diagnostic test, teaching preparatory lessons, preparation course before coming to study in Thailand, and carrying out strict and systematic evaluation.

Keywords: Learning Management, Thai Language, Chinese Learners, What is it?

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับประเทศจีนเป็นระยะเวลานานตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในปี พ.ศ. 2518 (สือ กวางเซิง, 2553 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และ สุนทร บำเรอราช, 2555) ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม การศึกษา การลงทุน การท่องเที่ยว การค้า (กษิต ภิรมย์, 2553 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และ สุนทร บำเรอราช, 2555) โดยมีภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อ สื่อสาร ปกึกษา หรือ เจรจา และทำความเข้าใจระหว่างสองประเทศ ประเทศจีนจึงให้ความสำคัญเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างมาก ประสงค์ให้บุคลากรในประเทศมีทักษะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่าน เนื่องจากเป็นพลังของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างรอบด้านทั้งความรู้ ความคิด วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของเจ้าของภาษา (สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์, 2548 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และ สุนทร บำเรอราช, 2555)

ศรีวิไล พลมณี (2545) อธิบายถึงความเป็นมาเกี่ยวกับความสนใจเรื่องการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศว่า ทบวงมหาวิทยาลัยให้ทุนอุดหนุนการจัดอบรมเชิงวิชาการนานาชาติ แก่ศูนย์ไทยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ (Teaching Thai Language to Non-Thai Speakers) มีผู้แทนมหาวิทยาลัย ในต่างประเทศเข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนทัศนะและเสนอแนะวิธีการสอนหลากหลายชาติ อาทิ ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยฮันคุก (Hankuk University of Foreign Studies) ผู้แทนจากศูนย์ไทยศึกษา แห่งชาติ The Australian National University ประเทศออสเตรเลีย รวมถึงผู้แทนจากสถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

รองศาสตราจารย์ ฟู เจิงไห่หว จากสถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าร่วมสัมมนาผู้สอนภาษาไทยและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเนื้อหาวิชาในการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 2-4 สิงหาคม 2544 พร้อมเสนอหนังสือสอนภาษาไทย 300 ประโยคสำหรับมัธยมศึกษาชื่อ “ภาษาไทย” จำนวน 5 เล่ม ได้แก่ Speaking Thai, Speaking Thai for Advanced Learners, Learning to read Thai, Reading to Learn Thai และ 45 Thai Stories for Listening and Reading Practice แก่ศูนย์ไทยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อคราวที่เป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนา ระดับภูมิภาค ณ โรงแรมฟอร์จูน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 20-21 กันยายน 2544 (ศรีวิไล พลมณี, 2545)

การจัดงานสัมมนาดังกล่าว ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี แต่ยังแสดงให้เห็นว่าการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนชาวจีนได้รับความสนใจ และสถาบันที่มีการสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความก้าวหน้าทั้งด้านการแต่ง ทดลองใช้ และพิมพ์เผยแพร่ตำราอีกด้วย

ตลอดปีการศึกษา 2560-2561 หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ รับนักศึกษาชาวต่างชาติเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นานาชาติหลากหลายโครงการ ผู้เขียนจึงมีโอกาสดำเนินงานเป็นวิทยากรสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นโครงการ PSU International Block course ซึ่งรับผิดชอบโดยคณะนิติศาสตร์ โครงการสอนภาษาไทยเบื้องต้นให้แก่คณะจาก Guangdong University of Technology ซึ่งรับผิดชอบโดยคณะศิลปศาสตร์ และโครงการ PSU Thai Cultural Camp ซึ่งรับผิดชอบโดยงานวิเทศสัมพันธ์ กองบริการการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้เขียนสังเกตเห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการเป็นชาวจีนจำนวนมาก

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ซึ่งมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบริบทในชั้นเรียนอันเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ณ ขณะนั้น จัดเป็นความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนชาวจีนควรมี จะทำให้ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมีทั้งความรู้ และทักษะการออกเสียงคำ รวมถึงการสนทนาโต้ตอบกับคู่สนทนา ทั้งจะส่งเสริมให้พัฒนาไปสู่การสนทนาสื่อสารกับชาวไทยในบริบทอื่นต่อไปได้ ผู้สอนจึงออกแบบการจัดการเรียนรู้บทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” เพื่อให้ผู้เรียนชาวจีนตอบโดยใช้ความรู้จากคำศัพท์ในบทเรียนดังกล่าว

แม้ภาษาไทยและภาษาจีนจะถูกจัดอยู่ในภาษาคำโดดเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เสียงในภาษาจีนและภาษาไทยจำนวนมากแตกต่างกัน ดังนั้นการสอนการออกเสียงภาษาไทยอันนำไปสู่การพูดสำหรับผู้เรียนชาวจีน จึงค่อนข้างมีปัญหา ดังผู้เขียนจะแสดงให้เห็นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน พึ่งลี, 2553) ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวไทย ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ ผู้เรียนชาวต่างชาติรู้ และสามารถฟัง พูด อ่าน และ/หรือเขียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากการจัดสิ่งแวดล้อมและแบบฝึกหัดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้รับประสบการณ์อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน โดยประยุกต์ตามแนวคิดการเรียนรู้ของบลูม (Bloom’s Taxonomy)

จุดประสงค์สำคัญของการเรียนการสอนคือการมุ่งทำให้บุคคลพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งจำแนกพฤติกรรมเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective domain) และพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) (Bloom, 1976 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2537) ซึ่งผู้เขียนประยุกต์ใช้ในการจัดกเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) หมายถึงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถด้านสติปัญญา จากคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ของ พิชานัน เพ็งลี (2553) จำนวนทั้งสิ้น 9 คำ ซึ่งประกอบไปด้วย รูปภาพที่สื่อความหมาย อักษรไทย และสัทอักษรแทนเสียงในภาษาไทย ดังนี้

รูปภาพที่สื่อความหมาย “คุณครู”	1.	คุณครู	/khun khruu/	teacher
รูปภาพที่สื่อความหมาย “นี้”	2.	นี้	/nii/	this
รูปภาพที่สื่อความหมาย “นั่น”	3.	นั่น	/nân/	that
รูปภาพที่สื่อความหมาย “อะไร”	4.	อะไร	/ʔa raj/	What?
รูปภาพที่สื่อความหมาย “ดินสอ”	5.	ดินสอ	/din sǎw/	pencil
รูปภาพที่สื่อความหมาย “ยางลบ”	6.	ยางลบ	/jaan lóp/	eraser

รูปภาพที่สื่อความหมาย
“หนังสือ”

7. หนังสือ /nǎŋ sǎm/ book

รูปภาพที่สื่อความหมาย
“ปากกา”

8. ปากกา /pàak kaa/ pen

รูปภาพที่สื่อความหมาย
“ไม้บรรทัด”

9. ไม้บรรทัด /máaj ban thát/ ruler

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยซึ่งสะท้อนความสามารถด้านสติปัญญาของผู้เรียนชาวจีนในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน เพ็งลี, 2553) ประกอบด้วยพฤติกรรม 7 ระดับ (Bloom, B., 1976, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2537; Anderson, L., & Krathwohl, D. A., 2001) ดังนี้

1.1 ความสามารถในการรู้และจดจำความรู้ (Knowledge) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้และจดจำคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Comprehensive) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถเข้าใจบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ได้จากแปลความหมายคำศัพท์ได้ครอบคลุม

1.3 ความสามารถในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (Application) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถประยุกต์ใช้คำศัพท์ บทสนทนา และการถาม-การตอบ ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

1.4 ความสามารถในการวิเคราะห์ (Analysis) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถจำแนกความรู้ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้แต่ละส่วน

1.5 ความสามารถในการสังเคราะห์ (Synthesis) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถผสมผสานความรู้คำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” เข้าด้วยกัน

1.6 ความสามารถในการประเมินคุณค่า (Evaluation) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถประเมินคุณค่าสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

1.7 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสามารถคิดคำศัพท์ บทสนทนา และการถาม-การตอบ เพิ่มเติมได้จากบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective domain) หมายถึงพฤติกรรมของผู้เรียนชาวจีนที่เกิดจากความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ จากบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน เพ็งลี, 2553) ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ระดับ (Bloom, B., 1976 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด) ดังนี้

2.1 สนใจ ตั้งใจ หรือรับรู้ (Receive) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนสนใจ ตั้งใจ หรือรับรู้ คำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

2.2 มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Respond) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้คำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

2.3 ประเมินคุณค่า (Value) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

2.4 จัดระบบใหม่ (Organize) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนรวบรวมความรู้บทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” จากคำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด

2.5 แสดงลักษณะพิเศษ (Characterize) กล่าวคือ ผู้เรียนชาวจีนมีลักษณะพิเศษ อันพึงประสงค์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Affective domain) หมายถึงความสามารถของผู้เรียนชาวจีนในการปฏิบัติการออกเสียงคำศัพท์ การเรียนเรียงบทสนทนา ความสามารถในการเปลี่ยนผลการสนทนาเพื่อการถามและการตอบ รวมถึงการทำแบบฝึกหัดเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน พึ่งลี, 2553) จากโครงสร้างบทสนทนา ซึ่งประกอบไปด้วย รูปภาพที่สื่อความหมาย อักษรไทย และสัทอักษรแทนเสียงในภาษาไทย ดังนี้

1. คุณครูคะ นี่อะไรคะ

/khun khruu khá?/
/nîi ʔa raj khá?/

(รูปภาพที่สื่อความหมาย)

2. ดินสอค่ะ

/din sǎw khà?/

(รูปภาพที่สื่อความหมาย)

3. คุณครูครับ นี่อะไรครับ

/khun khruu khráp?/
/nân ʔa raj khráp?/

(รูปภาพที่สื่อความหมาย)

4. ยางลบค่ะ

/jaan lóp khà?/

(รูปภาพที่สื่อความหมาย)

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัยซึ่งสะท้อนความสามารถของผู้เรียนชาวจีนในการปฏิบัติการ ออกเสียงคำศัพท์ การเรียบเรียงบทสนทนา ความสามารถในการเปลี่ยนผลการสนทนาเพื่อการถาม และการตอบ รวมถึงการทำแบบฝึกหัดเรื่อง “นี่อะไร” (พิกานัน เฟ็งลี, 2553) ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ระดับ (Bloom, B., 1976 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2537) ดังนี้

3.1 ขั้นเลียนแบบ (Imitation) กล่าวคือ เป็นขั้นที่ผู้เรียนชาวจีนสังเกต รับรู้ และเลียนแบบ วิธีการออกเสียงคำศัพท์ การลำดับคำในบทสนทนา และการเปลี่ยนผลการสนทนาเพื่อการถาม และการตอบในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ได้

3.2 ขั้นการใช้ (Manipulation) กล่าวคือ เป็นขั้นที่ผู้เรียนชาวจีนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ไปปรับใช้ได้ตามคำแนะนำ

3.3 ขั้นปฏิบัติ (Precision) กล่าวคือ เป็นขั้นที่ผู้เรียนชาวจีนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับ คำศัพท์ บทสนทนา การถาม-การตอบ และการทำแบบฝึกหัด ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ไปใช้ได้ อย่างแม่นยำโดยไม่ต้องมีผู้ชี้แนะ

3.4 ขั้นการออกเสียงพูดชัดเจน (Articulation) กล่าวคือ เป็นขั้นที่ผู้เรียนชาวจีนสามารถ เปล่งเสียงคำศัพท์ พูดบทสนทนา ถาม-ตอบ ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ได้อย่างชัดเจน

3.5 ขั้นแสดงออกได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา (Naturalization) กล่าวคือ เป็นขั้นที่ ผู้เรียนชาวจีนแสดงความสามารถทางภาษาได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียง หรือการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นบทสนทนา การถาม-การตอบ รวมถึงสามารถทำแบบฝึกหัดได้อย่าง ถูกต้อง

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน โดยประยุกต์ตามแนวคิด การเรียนรู้ของบลูม (Bloom Taxonomy) ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้เรียนชาวจีน ได้รอบด้าน ทั้งด้านความรู้คำศัพท์หมวดในภาษาไทยซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective domain) รวมถึงการสนทนาด้วยภาษาไทยซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ยังนำไปสู่การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ได้อีกด้วย

สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน

ก่อนปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวจีน ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าสภาพการจัดการเรียนสำหรับผู้เรียนชาวจีนในประเทศไทย เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนในโครงการการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผลการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวพบว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ไม่เพียงดำเนินการโดยผู้สอนชาวจีนเท่านั้น มีผู้สอนภาษาไทยชาวไทยส่วนหนึ่งมีโอกาสดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวจีน ดังปรากฏเป็นผลงานวิจัย เช่น เรื่อง “การสอนภาษาไทย: สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไข” (สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์, 2554) ที่แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน 2 มุมมอง ได้แก่ 1. มุมมองของผู้จัดการเรียนการสอน และ 2. มุมมองของผู้เรียนชาวจีน

สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนในมุมมองของผู้จัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยพบ 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. หลักสูตรระยะสั้น 4-6 หรือ 8-16 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยเบื้องต้น กล่าวคือ สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และ 2. หลักสูตรระยะยาว 1-2 ปี เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนโดยใช้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน

ส่วนสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนในมุมมองของผู้เรียนชาวจีน ผู้เรียนชาวจีนเห็นว่าเป็นการสอนแบบบรรยายและมุ่งให้ฝึกปฏิบัติฟัง พูด อ่าน และเขียนในชั้นเรียนอย่างสัมพันธ์กัน รวมถึงให้ความรู้ด้านภาษาควบคู่กับความรู้ด้านวัฒนธรรม นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างใกล้ชิด

ในขณะที่โครงการการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. หลักสูตรระยะสั้น 4-8 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การใช้ภาษาไทยเบื้องต้น และหลักสูตรระยะยาว 1 ภาคการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยเบื้องต้นในชีวิตประจำวัน

วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน

เสียงในภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ผู้สอนต้องใช้เวลาในการสอนและผู้เรียนต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม จึงจะสามารถพัฒนาการออกเสียงของผู้เรียนชาวจีนให้ดีขึ้นได้หลากหลายวิธี ผู้เขียนได้ปรับใช้แนวคิดวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน เพ็งสี, 2553) ดังที่ เสาวนีย์ ดำรงโรงนสกุล และ สุภา พูนผล (2560) เสนอแนวทางไว้ต่อไปนี้

1. ผู้สอนควรบูรณาการการจัดการเรียนรู้การออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ให้เข้ากับทักษะการสื่อสารทักษะอื่น ๆ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน
 2. ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้การออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยสอนแทรกซ้ำ ย้ำ และทวนตามความเหมาะสม โดยปรับทั้งสื่อ และกิจกรรมการเรียนการสอน
 3. ผู้สอนควรทำบัตรแทนเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” แยกเป็นเสียงเดี่ยวสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทเกม
 4. ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการฝึกกล้ามเนื้ออวัยวะในการออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”
 5. ผู้สอนควรสื่อสารกับผู้เรียนโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และสลับใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนบางโอกาส
 6. ผู้สอนควรใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้บทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” เช่น บัตรคำ บัตรรูปภาพ รวมถึงการใช้ท่าทางที่สื่อความหมาย และสอนจากสิ่งที่ใกล้ตัว สิ่งที่ใช้บ่อย และสิ่งที่เข้าใจได้ง่าย
 7. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้บทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ให้มีชีวิตชีวา โดยใช้เสียงแสดงอารมณ์ และความรู้สึก และใช้ปฏิกิริยาโต้ตอบที่มีความหมายกับผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย
 8. ผู้สอนควรทำแผนแสดงอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงประกอบการจัดการเรียนรู้การออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร”
 9. ผู้สอนควรวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” ของผู้เรียนชาวจีน และนำมาจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม
 10. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้การออกเสียงคำศัพท์ในบทเรียนเรื่อง “นี่อะไร” อย่างต่อเนื่องกระทั่งผู้เรียนชาวจีนรู้หลัก ผนวกกับการฝึกฟังเทปและวิดีโออย่างสม่ำเสมอ แล้วให้ความรู้เรื่องการออกเสียงนั้น ไปใช้ในชีวิตจริงในที่สุด
- อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรศึกษาปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน รวมถึงควรเข้าใจจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้การออกเสียงภาษาไทยให้น่าสนใจ เพื่อผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนได้เรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยตามจุดมุ่งหมาย และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน

การเรียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนอาจเกิดปัญหาได้ตั้งแต่เสียง ความหมาย โครงสร้าง ประโยค คำศัพท์ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี บางอย่างเรียนง่ายเนื่องจากคล้ายกับภาษาของตน และบางอย่างเรียนยากเนื่องจากไม่เหมือนกับภาษาของตน (นิสา คักดีเดชยนต์, ยุพา ส่งศิริ, และ ใจเอื้อ บุรณะสมบัติ, 2526)

สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์ (2554) พบปัญหาของผู้สอนชาวไทยในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนว่าเกิดขึ้นเนื่องจากพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และผู้เรียนบางส่วน มีปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคมไทย อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนชาวจีนส่วนใหญ่ขยัน ในขณะที่ผู้เรียน ชาวจีนมองว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน คือ ความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนแตกต่างกัน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย และขาดเอกสารประกอบการสอนหรือตำราที่เหมาะสม

หากกล่าวอย่างเจาะจงถึงปัญหาด้านภาษาที่ผู้เรียนชาวจีนมีปัญหา ผู้เขียนพบปัญหาด้าน การออกเสียงและการอ่านภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน เพ็งลี, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาด้านการออกเสียงภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล และ สุภา พูนผล (2560) และนวลทิพย์ เพิ่มเกสร (2551 อ้างถึงใน เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล และ สุภา พูนผล, 2560) พบปัญหาด้านการออกเสียงดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาด้านการออกเสียงภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนว่า เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อถึง การศึกษาภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของภาษาจีน แตกต่างจากภาษาไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาการออกเสียงพยัญชนะ เนื่องจากภาษาจีนไม่มีเสียงพยัญชนะบางเสียงอย่างใน ภาษาไทยหรือมีเสียงพยัญชนะบางเสียงต่างจากเสียงพยัญชนะของภาษาไทย ทั้งเสียงพยัญชนะต้น และเสียงพยัญชนะท้าย ดังนี้

1.1 เสียงพยัญชนะต้นของไทยที่ไม่มีในภาษาจีน ได้แก่ เสียง /d/ ผู้เรียนชาวจีนจึงออกเสียง /d/ เป็น /t/ เช่น คำว่า ดินสอ /din sǎw/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงว่า ดินสอ /tin sǎw/

1.2 เสียงพยัญชนะต้นของไทยมีเสียงต่างจากเสียงพยัญชนะต้นของภาษาจีน ได้แก่ เสียง /r/ ซึ่งผู้เรียนชาวจีนออกเสียงก้ำกึ่งระหว่างเสียง /r/ กับเสียง /j/ เนื่องจากเสียง /r/ ของ ภาษาจีนเป็นเสียงเสียดแทรก-ก้อง อันเกิดจากปลายลิ้นเพดานแข็ง และลิ้นส่วนกลาง ในขณะที่เสียง /r/ ของภาษาไทยเป็นเสียงลิ้นกระดก-ก้อง อันเกิดจากปลายลิ้น และปุ่มเหงือก ซึ่งต้องกระดกลิ้น ขณะออกเสียง ผู้ เช่น ถ้อยคำว่า อะไร /ʔa raj/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงก้ำกึ่งระหว่างเสียง อะไร /ʔa raj/ กับเสียง /ʔa jaj/

นอกจากนี้ยังพบคำควบกล้ำเสียง /r/ หรือ // ว่าผู้เรียนชาวจีนออกเพียงเสียงพยัญชนะต้น เสียงแรกเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว เช่น คำว่า คุณครู /khun khruu/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงเพียง /khun khuu/

1.3 เสียงพยัญชนะท้ายของไทยที่ไม่มีในภาษาจีน เช่น เสียง /k/ ผู้เรียนชาวจีนจึงออกเสียงผิด เช่น ผู้เรียนชาวจีนออกเสียง /k/ เป็นเสียง /t/ เช่น คำว่า ปากกา /pàak kaa/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงว่า ปาดกา /pàt kaa/ หรือไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย /k/ เป็น ปะกา /pà? kaa/

2. ปัญหาการออกเสียงสระ เนื่องจากภาษาจีนมีเสียงสระบางเสียงเหมือนหรือคล้ายกับภาษาไทย และต่างกันว่าสระเสียงสั้น-ยาวของภาษาจีนไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ดังนี้

2.1 เสียงสระของไทยที่ออกเสียงยาวแต่ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงสั้น ได้แก่ เสียง /aa/ ออกเสียงเป็น /a/ เช่น คำว่า ยางลบ /jaan lóp/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงว่า ยังลบ /jan lóp/

2.2 เสียงสระของไทยที่ออกเสียงสั้นแต่ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงยาว ได้แก่ เสียง /a/ ออกเสียงเป็น /aa/ เช่น คำว่า นัน /nân/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงเป็น น่าน /nâan/ และคำว่า หนังสือ /nǎng sǔm/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงเป็น หนังสือ /nǎan sǔm/

3. ปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์ เนื่องจากภาษาจีนมีเสียงวรรณยุกต์เพียง 4 เสียง ในขณะที่ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง แม้เสียงวรรณยุกต์ของภาษาจีนคล้ายคลึงกับเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทย แต่มีระดับเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกัน ปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของนักศึกษาจีนมักพบเมื่อออกเสียงวรรณยุกต์ในคำที่เป็นอักษรกลางกับอักษรต่ำ ดังนี้

เสียงวรรณยุกต์ของไทยในคำที่เป็นอักษรต่ำเสียง /m/ เช่น คำว่า ไม่บรรทัด /máaj ban that/ ผู้เรียนชาวจีนออกเสียงวรรณยุกต์เสียงตรี / ˊ / เป็นเสียงโท / ˋ / เป็น ไม่บานทัด /màj baan thát/

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน

สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์ (2554) แสดงให้เห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนดังรายละเอียดข้อที่ 5. ข้างต้น ว่าสามารถแก้ไขได้ด้วยหลากหลายแนวทาง กล่าวคือ ผู้สอนควรเน้นการทดสอบพินความรู้อของผู้เรียนชาวจีน และเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับพินความรู้อของผู้เรียน รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางมาศึกษาในประเทศไทย ในขณะที่ผู้เรียนชาวจีนมองว่าควรเน้นเรื่องเตรียมความพร้อม และสถาบันต้นสังกัดควรประเมินคุณภาพอย่างเข้มงวดและมีระบบที่ชัดเจน

ส่วนสรุป

ประสบการณ์การสอนเรื่อง “นี่อะไร” (พิชานัน เพ็งลี, 2553) สำหรับผู้เรียนชาวจีนของผู้เขียน ผวนวกกับการศึกษาประสบการณ์การสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน พบข้อสรุปดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การทราบความเป็นมาเกี่ยวกับความสนใจเรื่องการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย กระทั่งสถาบันระหว่างประเทศไทยกับสาธารณประชาชนจีนได้ และอาจส่งเสริมความสัมพันธ์ระดับชาติด้านอื่น ๆ ได้

2. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ทั้งในมุมมองของผู้สอนและผู้เรียน ทำให้มองเห็นทั้งสภาพธรรมชาติของหลักสูตร และทั้งสภาพที่ผู้เรียนปรารถนา อย่างไรก็ตาม ในฐานะวิทยากรผู้ได้รับเชิญให้จัดการการเรียนรู้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติในโครงการต่าง ๆ ไม่อาจกำหนดขอบเขตเวลาของโครงการได้ แต่สามารถจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมได้ตามกรอบเวลาที่ได้รับเชิญ

3. วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน ควรเน้นเรื่องการออกเสียง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการสอนสนทนาต่อไป อย่างไรก็ตามควรสอนผนวกเข้ากับทักษะการสื่อสารอื่น เพื่อประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาไทย

4. การทราบปัญหาการเรียนภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” ของผู้เรียนชาวจีน จะนำไปสู่แนวทางการแก้ไข และ

5. แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง “นี่อะไร” สำหรับผู้เรียนชาวจีน มีหลากหลายแนวทาง ขึ้นกับการวิเคราะห์ปัญหาของผู้สอน และการศึกษาความต้องการของผู้เรียน

บรรณานุกรม

กษิต ภิรมย์. (2553). *ไทยระบุความสัมพันธ์ไทย-จีนเป็นความสัมพันธ์ที่ลุ่มบурณแบบ*. สืบค้นจาก <http://thai.cri.cn>

นวลทิพย์ เพิ่มเกสร. (2551). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วรรณนิทัศน์*, 1(8). 146-159.

นิตา คักดีเดชยนต์, ยุพา ส่งศิริ, และ ใจเอื้อ บุณยะสมบัติ. (2526). *ภาษาศาสตร์สำหรับครู*. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พิชานันท์ เพ็งลี. (2553). *แบบเรียนสนทนาภาษาไทยสำหรับเด็กชาวต่างชาติระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.
- วิมลรัตน์ จตุรานนท์, และ สุนทร บำเรอราช. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยชนชาติ ยูนนาน ตามแนวการสอนแบบ ACTIVE Reading และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารการศึกษและการพัฒนาสังคม*, 8(2), 48-58.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. เชียงใหม่: ศูนย์ไทยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (2548). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วรรณวิทัศน์*, 5, 215-261.
- สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์. (2554). การสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไข. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 18(1), 127-140.
- เสาวนีย์ ดำรงโรจน์กุล, และ สุภา พูนผล. (2560). ปัญหาการออกเสียงและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาจีน. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 27(2), 31-40.
- สือ กว้างเชิง. (2553). *สุนทรพจน์นายกสมาคมมิตรภาพจีน-ไทยเพื่อฉลอง 35 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-ไทย*. สืบค้นจาก <http://thai.cri.cn>
- Anderson, L., & Krathwohl, D. A. (2001). *Taxonomy for learning, teaching and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Bloom, B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill Book.